

Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Michael Rada

Název práce:

Komentovaný překlad: Starkey, David: Magna Carta, The True Story
Behind the Charter

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	3
B (1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	3
C (1-5) ² Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlady Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	3
D (1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	2
E (1-5) ² Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	2
Body celkem	13

Zvolený text je náročnější co do znalosti terminologie a historických souvislostí, jeho stylistická náročnost je mírně nadprůměrná, obtížnější mohl být zejména překlad citovaných úryvků dobových dokumentů a nutnost odlišit jejich styl od stylu autora. Na práci oceňuji diplomandův evidentní zájem o téma a snahu o pečlivou reflexi překladatelských problémů v komentáři; vážné připomínky mám ovšem prakticky ke všem aspektům provedení samotného překladu.

Prvním problematickým aspektem a tím na první pohled nejpatrnějším (byť ne nejvýznamnějším) je technická úroveň provedení – nejen v překladu, ale v celé práci se najde nadprůměrné množství překlepů, což je částečně dáno i dvojnásobným rozsahem komentáře, nicméně ani tak to nelze pominout. Literární chyby ruší dojem už od první stránky překladu (s.8), na s.10 najdeme hned dvě, na stranách 12 a 21 na každé tři a jen na s. 46-47 komentáře dohromady devět. Problematičnost technické stránky se ale netýká jen překlepů, nýbrž i neznalosti některých gramatických pravidel. Opakovaně se vyskytuje předložkový 4. pád ženské formy zájmena *jenž* jako *na niž* místo *na níž* (s. 10, 18); stejně tak autor nezná pravidlo o předsazování čárky před spojkou *a*, pokud za ní následuje vedlejší věta s další spojkou, spřežkové psaní výrazů jako *napospas* či *mimoto*, nebo rozdílné významové nuance použití *při tom* a *přítom* (s.11).

Diplomandův „zápas s jazykem“ je patrný i na rovině stylistické. Nedomnívám se, že by autor práce tuto stránku záměrně podceňoval – i reflexe některých překladatelských problémů v komentáři svědčí o opaku a v samotném překladu se rozhodně najdou zdařile přeložené pasáže. Přesto je ale z řady spojení patrné, že autor má problémy se správným používáním některých slov a kolokací. Jedním z nejvýraznějších chybných užití je záměna sloves *přimknout* a *přirknout* – v práci se opakovaně někomu „přimyká“ přídomek či přívlástek – tento typ nezvratného trazitivního užití slovesa *přimknout* se ale v SSSJČ vůbec nedá dohledat; naopak kolokace slovesa *přirknout* s oběma předměty je zcela tradiční. Záměna sloves je patrná i ve spojení *podvolil se přijmout* (s. 16 – správně *uvolil* – zde evidentně došlo v mysli překladatele ke „kontextovému“ splynutí obou sloves, protože oním přijetím se král zároveň skutečně „podvolil“ šlechtě) či ve spojení *reformy, která by byla zanesena v podobě zákona* – „zaneš“ lze do záznamů nějaký údaj, ale zde by bylo na místě spíše sloveso „zakotvit“. Podobně nevhodně jsou užití další výrazy, např. *notably pious* – *provázlivě zbožný*, *po třaslavém začátku* se vítězství přiklonilo na stranu baronů. (...*after a shaky start*) apod. Že nejde jen o interference, ale vůbec o problematické užívání češtiny jako takové, dokazují pasáže z komentáře, v nichž najdeme také podivné kolokace (např. *jejich užití sehrálo pro překlad nejobtížnější problém; presupozicích čtenáře, kteří by mohli výraz [City of London] dávat do roviny s celou moderní londýnskou aglomerací* – obojí s. 46).

Neiproblematičtější je ale řada významových posunů.

Dva nikoli nepodstatné najdeme hned na druhé straně překladu (s. 9). Zde autor nejprve vysvětluje, že se soustředí na jedno desetiletí, *in which the Charter transmuted from an extremist tract into the bedrock of an evolving English Constitution*, a navrhuje touto větou: *The case for this view of MC is argued in detail in the text of the book*. Autor práce překládá: *Důvod zaznamenat tuto perspektivu v knižní podobě detailně vysvětluji v celém obsahu textu*.

Zde ale zjevně nejde o *raison d'être* samotné knihy (jak by vyplývalo z překladu), nýbrž o to, že autor v knize vysvětluje, proč MC vidí právě takto, tj. proč klade zásadní důraz na její vývoj a postupné kompromisní úpravy, které původní znění pozměnily). V dalším odstavci pak David Starkey vysvětluje, že svou knihu pojal jako střizlivou protiváhu triumfálním výročním oslavám (*antidote to some of the triumphalism*), nicméně vzápětí upřesňuje: *But my aim is not to debunk...* Autor práce překládá: *Mojí snahou ale nebude odhalovat její podstatu...* Nevím, kolik čtenářů by si koupilo více než třistastránkovou publikaci o Magna Chartě, pokud by je autor předem upozorňoval, že o podstatě MC se toho mnoho nedovědí. Správnější překlad by zde byl samozřejmě „stahovat ji s piedestalu na zem“, „zlehčovat její význam“ či něco v podobném duchu.

Další významné posuny najdeme na s. 11, kde se popisuje rivalita Jana Bezzemka a francouzského Filipa II. Augusta: *The struggle between Lackland and Augustus had also taken on the aspect of a duel: man to man. And the better man had won*. Překlad: *.....a dostal se na úroveň duelu muže proti muži, v němž vítěz bere vše*. Zde ale nejde o charakteristiku onoho duelu, ale o jeho výsledek – fakt, že zvítězil schopnější Filip II. (o jeho větších schopnostech se autor zmiňuje v předchozí části textu). Na téže straně českého textu nerozumím rovněž překladu věty *...accumulated a vast cash-hoard... which he held in coin in a handful of castle treasuries* jako *sumu..., kterou disponoval v mincích i držbou hradních pokladnic*. Nejedná se přece o dvě rozdílné formy peněžního vlastnictví – z originálu alespoň nic takového nevyplývá.

O dvě strany dále (s. 11) najdeme další tři významové posuny: *With wealth... and an apparently iron grasp on both the church and state, John turned outwards once more. But not to France...* P: *S...bohatstvím a železnou pěstí nad církví i Anglií Jan svou moc znovu pozdvihl. Nikoliv však na úkor Francie...*

Dále o Janově plánované trestné výpravě do Walesu, která se ovšem neuskutečnila kvůli odhalení spiknutí proti trůnu: *...the naval and military might of England was ordered to muster at Chester. But treason struck first*.

P: *...v Chesteru demonstroval námořní i vojenskou moc Anglie...Těmto událostem však předcházela zrada*. Z originálu není zdaleka jasné, že se vojsko a loďstvo v Chesteru stačilo skutečně shromáždit – z druhé věty vyplývá spíše opak, že se Jan dověděl o spiknutí, ještě než se „zemská hotovost“ sešla a sjela, a řešil poté zcela jiné věci.

Dále pak (stále o spiknutí): *Shaken, the king abandoned the Welsh expedition. Hostages were demanded from those suspected of involvement...* P: *Otřesený král od velšské výpravy upustil a následně nechal zajmout všechny, jež z účasti podezřival*.

Zcela nesprávně je pak přeložena klíčová věta na s. 23: *[The charter] took, or affected to take, seriously the king's willingness to submit to the panel 'all the issues and articles which (the barons) seek of us'*. P: *Králi listina sebrala, či měla sebrat, ochotu dodat spis o „všech záležitostech a sepsaných člancích, jež od něj usilovali získat“*. Můj orientační překlad: *Znění listiny předpokládalo (byť možná jen formálně a „naoko“), že král je skutečně ochoten předložit komisi „veškeré záležitosti a artikuly, jež máme dle přání baronů stvrdit“*. Pro ilustraci ještě doslovněji a kostrbatěji: „listina brala vážně – nebo se alespoň tvářila, že bere vážně – královi ochotu předložit...). Na téže straně českého textu pak je věta *So things stood in the middle of May* [tj „taková byla situace...“] přeložena jako *Tím vývoj záležitostí v polovině května stagnoval*.

Kvůli všem zmíněným problémům (jejichž výčet není vyčerpávající) nemohu pro práci navrhnout lepší hodnocení než „dobře“, byť je mi to, vzhledem k autorovu evidentnímu zájmu o téma a času, jež nad prací a komentářem patrně strávil, velmi líto.

V Praze dne: 7. 6. 2017

Oponentka práce: Mgr. Zuzana Šťastná, Ph.D.

-
- ¹ 4 nebo 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě
² 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě